

Besluit van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat van,
nr. IENW/BSK-2023/259211, tot wijziging van de Beleidsregels grote rivieren in
verband met wijziging van de kaartbladen

**HOOFDDIRECTIE
BESTUURLIJKE EN
JURIDISCHE ZAKEN**

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 6.12, eerste lid, van het Waterbesluit en artikel 4:81, eerste lid,
van de Algemene wet bestuursrecht;

BESLUIT:

Artikel I

De eerste bijlage bij de Beleidsregels grote rivieren wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:
Bijlage 1. Behorend bij artikel 2, eerste lid, van de Beleidsregels grote
rivieren
2. De kaartbladen 4, 5, 7 tot en met 13, 15 tot en met 19, 21 en 22 worden
vervangen door de kaartbladen die zijn opgenomen in de bij dit besluit
behorende bijlage.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 april 2024.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

**Bijlage behorend bij artikel I van het Besluit van de Minister van
Infrastructuur en Waterstaat, van2023, nr. IENW/BSK-....., tot
wijziging van de Beleidsregels grote rivieren**

Toelichting

1. Inleiding

De Beleidslijn grote rivieren bevat een kader voor het beoordelen van de toelaatbaarheid van nieuwe activiteiten of wijziging daarvan in het rivierbed van de grote rivieren. De beleidslijn richt zich op handhaving van de veiligheid van het achterland tegen overstromingen vanuit de grote rivieren en is een uitwerking van artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, van de Waterwet. De Beleidsregels grote rivieren (hierna: Bgr) maken onderdeel uit van de beleidslijn en berusten op artikel 6.12 van het Waterbesluit in samenhang met artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. Bijlage 1 van de Bgr bevat kaartmateriaal waarop het toepassingsbereik van de Bgr is weergegeven.

Deze beleidsregel vervangt de kaartbladen 4, 5, 7 tot en met 13, 15 tot en met 19, 21 en 22 van bijlage 1 bij de Bgr. De kaartbladen zijn voor het laatst geheel geactualiseerd in juli 2020.

2. Aanleiding

In 1993 en 1995 had de Maas extreme rivierafvoeren die leidden tot overstromingen en evacuaties, onder meer in de Maasvallei in Limburg. Naar aanleiding hiervan is veel gedaan om de risico's voor de Maasvallei te beperken; de Maas is verdiept en verbreed en er zijn (nood)dijken en kaden aangelegd. Ook trad op 19 april 1996 de Beleidslijn ruimte voor de rivier in werking. Doel van de beleidslijn was om de beschikbare afvoer- en bergingscapaciteit van het rivierbed te behouden, mens en dier bij hoogwater te beschermen tegen overstroming en materiële schade te beperken. In 2006 is deze beleidslijn vervangen door de Beleidslijn grote rivieren, bestaande uit een beleidsbrief, de Bgr, een handreiking en kaarten.

De Bgr bevat regels over gebieden die zijn aangewezen als 'rivierbed'. Het deel van de Maasvallei tussen de hoge gronden is aangewezen als rivierbed, ook als deze zijn gelegen achter (nood)dijken. Voor nieuwe (bouw)activiteiten in het rivierbed is in beginsel een vergunning van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: Minister van IenW) nodig.¹ Daarnaast heeft een gedupeerde van een overstroming van het winterbed op grond van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (hierna: Wts) geen recht op een tegemoetkoming in de schade of de kosten, voor zover het schade of kosten betreft die is ontstaan aan bepaalde (bouw)activiteiten die vanaf 19 april 1996 hebben plaatsgevonden.

In 2014 is ervoor gekozen om het waterveiligheidsbeleid in Nederland te wijzigen door af te stappen van een normering die was gebaseerd op een overschrijdingskans – de kans op overschrijding van de waterstand die de dijk nog net veilig kan keren – en toe te werken naar normen die worden uitgedrukt in overstromingskansen. De overstromingskans is de kans dat een waterkering, of een deel ervan, faalt en er een overstroming plaatsvindt.²

Als gevolg van de nieuwe normering zullen veel van de bestaande keringen opgehoogd worden.

¹ Er is geen vergunning nodig als het gaat om een activiteit in een deel van het rivierbed dat is uitgezonderd van de vergunningplicht.

² Ministeries van IenM en Economische Zaken, Tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan, december 2014, p. 11; op 1 januari 2017 is de wijziging van de wettelijke waterveiligheidsnormering in werking getreden.

Tegen deze achtergrond hebben Rijk en regio nagedacht over het laten vervallen van de status rivierbed achter de primaire keringen in de Maasvallei. In de Kamerbrief van 18 juni 2020 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat hierover helderheid gegeven.³

Besloten is dat zodra een kering veilig is, dat wil zeggen aan de geldende norm voldoet, en zo nodig is verlegd, de status rivierbed in het achterliggende binnendijkse gebied vervalt. Hierbij heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat aangegeven dat voor deze gebieden ook geen reden meer is voor uitsluiting van de toepassing van de Wts voor activiteiten vanaf 19 april 1996 en daarom voornemens is deze te laten vervallen.

3. Wijzigingen:

Op een aantal locaties is de kering veilig conform de definitie uit de Kamerbrief van 18 juni 2020. Op basis hiervan is voor onderstaande locaties besloten de status rivierbed achter de kering te laten vervallen. Dit wordt gedaan door gelijktijdig aan deze wijziging, met een wijziging van de Omgevingsregeling, ook de geometrische begrenzingen van oppervlaktewaterlichamen in het beheer van het Rijk te wijzigen (Regeling actualisering geometrie Omgevingsregeling IenW eerste helft 2024). Met het vervallen van de status rivierbed is het noodzakelijk de kaarten van de Bgr aan te laten sluiten op de nieuwe situatie.

Voor onderstaande locaties zijn de kaartbladen gewijzigd:

- Kaartblad 4:
 - o Dijktraject 89-1; Voulwammes
 - o Dijktraject 92-1; Borgharen
- Kaartblad 5:
 - o Dijktraject 89-1; Voulwammes
- Kaartblad 8:
 - o Dijktraject 84-1; Vissersweert
- Kaartblad 9:
 - o Dijktraject 82-1; Aasterberg
- Kaartblad 10:
 - o Dijktraject 80-1; Clauscentrale
- Kaartblad 11:
 - o Dijktraject 80-1; Clauscentrale
 - o Dijktraject 78-1; Heel
 - o Dijktraject 78a1; Beegden
- Kaartblad 12:
 - o Dijktraject 78a1; Beegden
- Kaartblad 13:
 - o Dijktraject 73-1; Beesel
- Kaartblad 16 en 17:
 - o Dijktraject 67-1; Grubbenvorst
- Kaartblad 18:
 - o Dijktraject 63-1; Ooijen
 - o Dijktraject 63-2; Boltweg
 - o Dijktraject 64-1; Broekhuizenvorst
- Kaartblad 19:
 - o Dijktraject 62-1; Wanssum, Blitterswijck
- Kaartblad 21 en 22:

³ Kamerstukken II 2019/20, 27625, nr. 504 (Kamerbrief waterbeleid), p. 1-2.

- Dijktraject 56-1; Afferden

Daarnaast zijn er nog enkele kleine wijzigingen doorgevoerd op onderstaande kaarten:

- Kaartblad 7 en 8:
 - Kleine correctie bij Grevenbricht doordat het terrein hoogwatervrij is gelegen is deze locatie van bergend in vrijgesteld veranderd.
- Kaartblad 9:
 - Bij de Julianalaan Stevensweert: beperkte correctie vanwege de verandering van een hoogwatervrij terrein
- Kaartblad 10:
 - Bij de Julianalaan Stevensweert: beperkte correctie vanwege de verandering van een hoogwatervrij terrein
 - Bij de Veerweg Maasbracht is de grens van het bergend rivierbed in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld (tot aan de hoogwatervrije kade).
- Kaartblad 11:
 - Bij de Veerweg Maasbracht is de grens van het bergend rivierbed in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld (tot aan de hoogwatervrije kade).
- Kaartblad 15:
 - Bij Venlo Werf is vanwege het verplaatsen van een waterkering het stroomvoerend deel van het rivierbed vergroot, het gebied dat overeenkomt met onderhavig beperkingengebied. De kaart is in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld.
- Kaartblad 16:
 - In het kader van het project Raaieinde is een tijdelijke haven aangelegd waardoor het rivierbed ter plaatse vergroot is. Na afloop wordt het gebied ter plaatse ingericht met watergebonden natuur. De kaart is in overeenstemming gebracht met de situatie in het veld.
- Kaartblad 21:
 - Ter hoogte van Maasstraat, Groeningen: correctie van een fout. De primaire waterkering is hier breder dan aanvankelijk aangenomen. Het aan te passen deel overstroomt niet geregeld en heeft een waterbergend karakter.

4. Gevolgen

Met het vervallen van de status rivierbed door wijziging van de Omgevingsregeling vervalt het ontwikkelregime dat hieraan in de Bgr is gekoppeld. Daartoe was het noodzakelijk dat de kaarten bij de Bgr kloppend zijn met de situatie zoals deze in de Omgevingsregeling is. De kaarten van de Bgr geven nadere invulling aan de status rivierbed. Nu deze status is vervallen is dit ook aangepast in de kaarten van de Bgr. Dit brengt geen nieuwe gevolgen met zich mee. De gevolgen van het wijzigen van de status rivierbed, namelijk het vervallen van de individuele vergunningplicht voor burgers en ondernemers bij Rijkswaterstaat voor bouwen in deze gebieden, is gekoppeld aan de wijziging van de Omgevingsregeling.

5. Uitvoering

Gemeenten hebben de beperkingen die het Bgr-regime opwerpt ten aanzien van bouwen overgenomen in hun bestemmingsplannen. Na het vervallen van de status rivierbed per 1 april 2024 kunnen gemeenten deze beperkingen uit hun bestemmingsplan/omgevingsplan halen.

De aanpassing van het beleid komt voort uit het Nationaal Waterprogramma 2022-2027 en de bestuurlijke afspraken tussen het waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en enkele gemeenten in 2020, zoals vastgelegd in de Kamerbrief.⁴ Voor keringen die aan de norm voldoen heeft het waterschap Limburg het verzoek tot aanpassing van de Bgr ingediend. Rijkswaterstaat heeft vervolgens op basis van een opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de wijzigingen in de kaarten verwerkt en deze opgeleverd bij het Ministerie.

6. Advies en consultatie

PM

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers

⁴ Kamerstukken II 2019/20, 27625, nr. 504.